

אדר תשס"ב

ב"ה

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

מה לפרשת עולת התמיד ולציווי עשיית המשכן

פרשת תצווה (על פי שיעוריהם של הרב אלחנן סמט והרב עזרא ביק)

כאילו היה זה חלק מההוראות לבניית המשכן? במה נתייחד קרבן התמיד שזכה למיקום שונה משאר הקרבנות?

כמו כן ענייניו של המשכן ועבודתו נפרשים על פני שלושת החומשים שמות, ויקרא ובמדבר, כאשר ספר שמות עוסק בהקמת המשכן כמתחם המשמש כאוהל לארון העדות וכמקומם של כלי הקודש - השולחן, המנורה והמזבחות - וכן כמקום שירותם של הכוהנים. אך אין הוא עוסק בעבודת הקרבנות - לא בזו המיועדת לכוהנים ולא בזו הקשורה לבני ישראל: אין הוא נכנס לתוכן המעשי שעתידיה עבודת האדם לצקת אל המשכן. דבר זה ייעשה בספר ויקרא, ובמידת מה גם בספר במדבר. ולכן מפליאה עוד יותר הופעתה של פרשת התמיד (כ"ט, לח-מב) כבר בסיום הציווי הגדול על עשיית המשכן.

שני דברים החסרים בפרשת מזבח העולה

אם נעיין בציווי עשיית המזבח בפרשת תרומה (כ"ז, א-ח) וישווה את הנאמר בו אל מה שנאמר ביחס לכלי המשכן האחרים, נראה שיש שני חסרונות בפרשת המזבח:

1. בכל כלי המשכן האחרים (כולל מזבח הקטורת והכיור) כולל הציווי על עשיית הכלי אף את הציווי על השימוש בו על פי ייעודו.

בארון נאמר (כ"ה, טז) "ונתת אל הארץ את העדת אשר אתן אליך"

בשולחן נאמר (כ"ה, ל): "ונתת אל השלחן לחם פנים לפני תמיד"

במנורה נאמר (שם לז): "והעלה את נרתיה והאיר אל עבר פניה"

במזבח הקטורת נאמר (ל', ז-ח): והקטיר עליו אהרן קטרת סמים... קטרת תמיד לפני ה' לדרתיכם.

בכיור נאמר (ל', יז) "ועשית כיור נחשת... ונתת שמה מים"

הרב סמט בעיונו לפרשת פקודי (תש"ס), מסביר כי הוראות אלו הן חלק מן ההוראות על עצם עשיית הכלים, שכן רק בהבאת כל כלי אל ייעודו נשלמה

מקובל להבין שהחלוקה בין פרשות תרומה ותצווה, היא שהראשונה עוסקת בבניית המשכן וכליו, והשניה (מלבד שני הפסוקים הראשונים) עוסקת בכהנים. וזאת מכיוון שפרשת תצווה פותחת בהכנת בגדי הכהונה, ולאחר מכן עוברת להכנות שעברו הכהנים עצמם לקראת העבודה במשכן בשבעת ימי המילואים. (אמנם בסוף הפרשה מופיע נושא היוצא מן הכלל - בניית מזבח הקטורת (ל', א-ד), אבל כבר עסקנו בכך בעבר).
בסיום החלק המרכזי העוסק בכהנים (לפני פרשיית מזבח הקטורת) מביאה התורה פסוקי סיכום (כ"ט, מד-מו):

"וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי. ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלוקים. וידעו כי אני ה' אלוקיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני ה' אלוקיהם".
ופסוקים אלו מקבילים לפסוק המובא בפתיחת פרשיית הבניה, בתחילת פרשת תרומה:
"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

אלא, שקודם שמביאה התורה את פסוקי הסיכום, מופיע קטע שלכאורה הקשר שלו לענייננו כלל איננו ברור. התורה מסיימת את תיאור שבעת ימי המילואים, בהם מוקדשים הכהנים, בפסוק (כ"ט ל"ז):

"שבעת ימים תכפר על-המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים כל הנגע במזבח יקדש"

אח"כ ישנה הפסקה של פרשה סתומה, והתורה פותחת ב"זוה אשר תעשה על המזבח... ומביאה ששה פסוקים העוסקים בקרבן התמיד: הציווי על שני הקרבנות המובאים בכל יום בבקר ובין הערביים, ומדגישה שקרבן התמיד נוהג לדורות, ולא רק בימי המילואים: "עלת תמיד לדרתיכם..." (מב). רק לאחר מכן מביאה התורה את פסוקי הסיכום שהזכרנו קודם.

הקשר היחיד שניתן להעלות בין פרשיית קרבן התמיד לשבעת ימי המילואים, הוא שבמשך שבעת הימים משה השתמש בדם הקרבנות כדי לטהר את המזבח, ואגב הזכרת המזבח הביאה התורה את דיני קרבן התמיד.

לסיכום השאלה הראשונה אותה העלנו, נוגעת במיקום המוזר של פרשיה זו. מדוע עוד לפני שהוקם המשכן, בוחר הקב"ה לצוות על אחד מפרטי עבודת הקרבנות,

מלאכתו: ארון שהעדות אינה בתוכו - אינו ארון; שולחן שאין עליו לחם הפנים - אינו שולחן; וכדומה. מסיבה זו לא נאמר בתיאור עשיית כלי המשכן על ידי בצלאל ואנשיו ולו פעם אחת שעשייה זו הייתה "כאשר צוה ה' את משה", שכן בצלאל לא העמיד את הכלים הללו במקומם הראוי במשכן ולא עשה את העבודה הראויה לכל כלי. מילים אלו נאמרו רק על משה בבואו להקים את המשכן (כמתואר בפרק מ', יז-לג), מפני שמה שהיה שביא כל כלי אל גמר מלאכתו בהעמידו אותו במקום הראוי לו ובעשותו את העבודה המיוחדת לכלי והמשלימה את מלאכתו.

והנה, הציווי על עשיית מזבח הנחושת איננו כולל הוראה להעלות עליו 'עולת תמיד', כאותן הוראות שניתנו בכלי העבודה האחרים, לתת עליהם 'לחם תמיד', 'נר תמיד' ו'קטורת תמיד'. (ומעיר הרב סמט, לולי האמור בפסוק ג בפרשת המזבח היינו עלולים לחשוב שמזבח זה לא נועד כלל לקרבנות, אלא הוא כאותו מזבח שבנו בני ראובן ובני גד וחצי המנשה "לא לעולה ולא לזבח" (יהושע כ"ב, כו). אולם בפסוק ג נזכרו כלי המזבח: "סירתיו לדשנו, ויעיו ומזרקתיו ומזלגתיו ומחתתיו". כל הכלים הללו נחוצים למלאכתו של מזבח שמקריבים עליו קרבנות. אולם אם כך - לאיזה קרבן מיועד המזבח הזה בייחוד? מהו הקרבן שיהפוך אותו לכלי - שבו נשלמה מלאכתו? דבר זה אינו מפורש). האם דבר זה מלמד על שוני בין מזבח הנחושת לבין שאר הכלים? מסתבר שלא כך הדבר, שכן בתיאור הקמת המשכן על ידי משה נאמר (מ כ"ט):

"ואת מזבח העלה שם פתח משכן אהל מועד ויעל עליו את העלה... כאשר צוה ה' את משה"

תיאור זה דומה לתיאור עשיותיו של משה שם ביחס לשאר הכלים. ברור אפוא שרק בהעלאת העולה על גביו

נגמרה מלאכת המזבח הזה, ואין בינו לבין שאר הכלים כל שוני.

ואם כן שאלתנו השניה היא מהו הסיבה לחסרון הציווי על העלאת עולה על המזבח בפרשת הציווי על עשייתו?

2. בפרשה שקדמה לפרשת עשיית המזבח העולה - בציווי על עשיית הפרוכת ועל סידורו הפנימי של המשכן (כ"ו, לא-לז) - נאמר מהו מקומם של כלי המשכן השונים: הארון, השולחן והמנורה. אולם בפרשת עשיית המזבח לא מופיע מיקומו המדויק. אמנם ברור שמקומו של המזבח הוא מחוץ למסך פתח האוהל, בחצר - אך היכן בדיוק? מתיאור מעשיו של משה ביחס למזבח העולה בפרשת הקמת המשכן (מ', כט שהובא לעיל) אנו יודעים לא רק שמה העלה על המזבח את העולה אלא גם ששם אותו לפני כן "פתח אהל מועד". דבר זה מתאים מאוד למה שציפינו לו: שהמזבח יעמוד בזיקה ההדוקה ביותר אל המשכן - אל מול פתחו.

אולם מדוע ההוראה להעמידו שם חסרה בפרשת הציווי על עשייתו

הכפילות של פרשת קרבן התמיד:

מעבר לזה, פסוקי קרבן התמיד שבפרשתנו מקבילים כמעט לגמרי לפסוקים המובאים בפרשת פנחס (במדבר כח, א-ח). בפרשת פנחס מובאים דיני קרבן התמיד כפתיח לדיני קרבנות השנה כולה: החל מקרבן התמיד היומי, דרך מוספי שבת ור"ח, ועד למוספי שאר המועדים. ננסה לעמוד על היחס בין שני הפרשיות המקבילות הללו.

עולת התמיד - פרשת תצוה (כ"ט, לח-מב)

- (לח) **וזה אשר תעשה על המזבח**
 כבשים בני שנה שנים ליום תמיד.
 (לט) את הכבש האחד תעשה בבקר
 ואת הכבש השני תעשה בין הערבים.
 (מ) ועשרן סלת בלול בשמן כתית רבע ההין
 ונסך רביעת ההין יין לכבש האחד.
 (מא) ואת הכבש השני תעשה בין הערבים
 כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח
 אשה לה.
 (מב) **עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל מועד לפני ה'**
 אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם.

עולת התמיד - פרשת פינחס (כ"ח, ג-ח)

- (ג) **... וזה האשה אשר תקריבו לה'**
 כבשים בני שנה תמימם שנים ליום עולה תמיד.
 (ד) את הכבש אחד תעשה בבקר
 ואת הכבש השני תעשה בין הערבים.
 (ה) ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה בשמן כתית
 רביעת ההין.
 (ו) **עלת תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה לה'.**
 (ז) ונסכו רביעת ההין לכבש האחד
 בקדש הסך נסך שכר לה'.
 (ח) ואת הכבש השני תעשה בין הערבים
 כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח ניחח לה'.

אשה לה". הבדל זה מהווה לכאורה סתירה. אמנם, נראה שכוונת הפסוק במדבר היא שהתמיד הוקרב על פי חוקי העולה שהוקרבה בהר סיני (ראה רש"י שמעלה שתי אפשרויות באיזו עולה בדיוק מדובר), אך למרות זאת אי אפשר להתעלם מהעובדה שבהתאם להקבלה המלאה שבין הפרשיות, מילים אלו מופיעות כנגד אהל מועד המופיע בשמות.

אלא, שבין הפרשיות קיים גם הבדל אחד משמעותי, בין הפסוק החמישי בשמות (מ"ב) לפסוק הרביעי במדבר (ו'). ברור ששני הפסוקים הללו מקבילים, שניהם פותחים בביטוי "עלת תמיד", אך לאחר מכן הם מתייחסים לשני מיקומים שונים לחלוטין. בשמות הקרבת התמיד היא "פתח אהל-מועד לפני ה'", בעוד שבמדבר המיקום הוא: "העשיה בהר סיני לריח ניחח

כמו כן הביטוי "לריח ניחח אשה לה" שבמדבר, נראה תמוה. בספר שמות מופיע ביטוי זה כסיכום לאחר חוקי שני הקרבנות (מא), וכך גם הוא מופיע במיקום דומה במדבר (ח). אך בפסוק בו אנו דנים, אין התאמה בין שתי הפרשיות:

שמות	במדבר
"עלת תמיד לדרתיכם	"עלת תמיד
פתח אהל-מועד לפני ה'	העשיה בהר סיני
אשר אועד לכם שמה	לריח ניחח אשה לה"
לדבר אליך שם."	

אהל מועד מקביל להר סיני ו"לפני ה' אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם" מקביל ל"לריח ניחח אשה לה".

המפרשים גם התקשו בחזרה זו דווקא בפירושיהם לפרשת פינחס, כיוון ששם באה הפרשה בשנית, והציעו הצעות שונות בדבר הצורך בחזרה זו. אולם באמת נראה שמקומה הטבעי של הפרשה הוא דווקא בראש פרשת המוספין שבפרשת פינחס, כמו שאומר ראב"ע במדבר כ"ח, א:

"שתהיה מערכת הקרבנות סדורה"

וכפי שהסברנו לעיל ספר שמות אינו עוסק בדיני הקרבנות השונים אלא בהקמת המשכן גופו.

מדברי ראב"ע בספר שמות ומדברי רש"י בספר במדבר עולה התשובה כי פרשת עולת התמיד שבספר שמות מהווה סיום הציווי על קרבנות שבעת ימי המילואים הבא בפרק כ"ט מראשיתו. כך כותב ראב"ע בביאורו הארוך לכ"ט, לח (ועל דבריו חזר שם חזקוני):

וזה אשר תעשה - ...משה יעשה ככה שבעת ימי המילואים, ואחר כך אהרן ובניו.

ורש"י לבמדבר כ"ח, ד כתב:

את הכבש אחד - אף על פי שכבר נאמר בפרשת ואתה תצוה... היא הייתה **אזהרה לימי המילואים**, וכאן [בספר במדבר] ציווה לדורות.¹

המפרשים הללו פירשו כך משום שפרשת עולת התמיד מצויה בסוף פרק כ"ט, לאחר הציווי הארוך והמפורט על קרבנות ימי המילואים. אולם באמת אין כל קשר בין קרבנות ימי המילואים לבין עולת התמיד: קרבנות שבעת ימי המילואים הם קרבנות מיוחדים (שחלק מדיניהם הם חד-פעמיים), שהוקרבו בהוראת שעה כדי למלא בהם את ידי הכוהנים; ואילו עולת התמיד היא קרבן ישגרת, שנצטוו בו משעת הקמת המשכן והלאה ילדורותיכם (פסוק מב). ועוד: בפרשת עולת התמיד לא נזכרו כלל אהרן ובניו הכוהנים ולא הצירוף 'שבעת ימים'. אף חלוקת הפרשות של המסורה רומזת לעצמאותה של פרשת עולת התמיד, כי כפי שהזכרנו

לעיל, כל דיני ימי המילואים כלולים בפרשת מסורה אחת (כ"ט, א-לז), ואילו פרשת עולת התמיד מצויה בפרשת מסורה אחרת, ביחד עם החתימה החגיגית של ציווי מלאכת המשכן (לח-מו).

קרבן התמיד כסיומו של הציווי על מזבח העולה:

הרב אלחנן סמט מציע שהתשובה לשאלת מקומה של עולת התמיד בספר שמות היא שפרשה זו אינה אלא המשכה וסיומה של פרשת עשיית המזבח שבפרק כ"ז! ואם נקרא אותה כהמשך רצוף של פרשת המזבח (ולא כהמשך רצוף של פרשת המילואים שאינה שייכת אליה), לא רק שתיפתר בעיית מקומה בספר שמות - שהרי עתה היא עוסקת בהשלמת בניינו של כלי מכלי המשכן - אלא שתיפתרנה גם שתי השאלות ששאלנו לעיל, והחסרונות המורגשים בפרשת המזבח יתמלאו באמצעותה:

1. מעתה כולל גם ציווי עשיית המזבח את ההוראה להביא את המזבח אל תכליתו - להעלות עליו 'עולת תמיד' - כמו הציוויים על עשיית שאר כלי המשכן.

2. אגב הציווי על השימוש שיש לעשות במזבח כדי להביאו אל השלמתו מלמדת פרשה זו גם על מקומו של המזבח (מב) "עלת תמיד לדרתיכם **פתח אהל מועד לפני ה'...**"

הרב סמט גם מביא את ההוכחה ספרותית הבאה לשייכותה של פרשת עולת התמיד לפרשת עשיית המזבח: שש פעמים נזכר השם 'מזבח' כשהוא מיועד בציווי על עשייתו,² ומסתבר שזו אמורה להיות 'המילה המנחה'. מדוע אפוא אינה חוזרת שבע פעמים, כדי מילה מנחה במקרא?³ הנה לפנינו הופעתה השביעית (כ"ט, לח)

וזה אשר תעשה על המזבח כבשים בני שנה...

פרשת עולת התמיד בספר שמות ובספר במדבר

מעתה מתבארים הצורך בהופעתה הכפולה של פרשת עולת התמיד ואף חלק מן ההבדלים שהזכרנו לעיל בין שני מקומות הופעתה. בספר שמות באה פרשה זו כחלק ממצוות **עשיית המזבח** - כהשלמתו של המזבח והבאתו אל תכליתו; בספר במדבר באה פרשה זו כחלק מהמערכת של קרבנות הציבור הקשורים בזמנים קבועים תחת הכותרת (כ"ח, א)

"את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו, **להקריב לי במועדו**".

מכאן נובע הבדל בין פתיחותיהן של שתי הפרשות:

שמות: וזה אשר תעשה על המזבח...

במדבר: זה האשה אשר תקריבו לה'...

² (כ"ז, א) ועשית את המזבח... רבוע יהיה המזבח; (ה) ונתת אתה תחת כרכב המזבח... והיתה הרשת עד חצי המזבח; (ו) ועשית בדים למזבח; (ז) והיו הבדים על שתי צלעות המזבח.

³ בפרשת הארון (כ"ה, יז-כב) חוזרים השמות 'כפורת' ו'כרוכים' שבע פעמים כל אחד; בפרשת המנורה (שם לא-לט) חוזר השם 'מנורה' שבע פעמים; ואף השם 'חצר' חוזר שבע פעמים בפרשת החצר (כ"ז, ט-יט).

¹ על דברי רש"י הללו מקשה שם רמב"ן: "ואינו נכון, כי שם אמר (כ"ט, מב) 'עלת תמיד לדרתיכם', והוא עונה על שאלת החזרה בעין תשובתו של ראב"ע: 'ואף על פי שזכר בפרשת ואתה תצוה, החזירו להיות הכול (התמיד והמוספין) סדור בפרשה אחת'. אין לנו עניין עתה בשאלה זאת, אלא רק בכך שרש"י ראה את פרשת עולת התמיד כחלק מפרשת ימי המילואים (ואפשר שגם רמב"ן אינו חולק עליו בזאת).

בניסוחו של הרמב"ם במשנה תורה, הכולל את הלכות הכהנים בתוך ההלכות הנקראות "הלכות כלי המקדש והעובדים בו". כך גם יש להבין מדוע ההכנה של המזבח לאחר בנייתו נחשבת כחלק מהמילואים של הכהנים, כפי שכתוב במפורש בפרק כ"ט לה-לו:

"ועשית לאהרן ולבניו ככה ככל אשר-צויתי אתכה שבעת ימים תמלא ידס: ופר חטאת תעשה ליום על הכפרים וחטאת על-המזבח בכפרך עליו ומשחת אתו לקדשו: שבעת ימים תכפר על-המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים כל-הנגע במזבח יקדש."

ומסביר הרב ביק שההמזבח איננו מקודש לגמרי לפני קידוש הכהנים. למעשה, הקדשתו היא חלק מהקדשתם, ולכן הקדשת המזבח מעורבת בתוך התהליך של הכנתם לעבודה. לכן הצעד האחרון בבניית המשכן והכנתו לעבודה הוא הקדשת המזבח הכרוכה יחדיו עם הקדשת הכהנים.

כמו כן מסביר הרב ביק, התורה איננה מתכוונת להתמקד במקום זה בעצם המצווה של הקרבת התמיד. המקום לציווי זה הוא בספר במדבר, בפרשת פנחס. אצלנו פותחים הפסוקים ב"וזה תעשה על המזבח..." כלומר, המוקד של הפרשה שלנו הוא לא מצוות התמיד, אלא מתן הסבר כיצד יש להשתמש במזבח שזה עתה סיימנו לבנות. התורה כאילו שואלת, לאחר גמר עשיית המזבח, למה הוא מיועד, ועונה "וזה תעשה על המזבח". התורה מסבירה כיצד למעשה באה לידי ביטוי העבודה הנעשית במזבח.

תשובת התורה קשורה בנושא רחב יותר – למה משמש המשכן? מאחר והמזבח הוא השיא והימכה בפטיש של בניית המשכן, ראוי להסביר דווקא כעת את מטרת המשכן, לאור השלמת בניית המזבח. התשובה שנותנת התורה היא שמטרת המשכן היא להביא קרבן יומיומי. ומה מטרת הקרבן היומיומי? התשובה נמצאת בפסוקים מב-מו:

"עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל-מועד לפני ה' אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם: ונעדתי שמה לפני ישראל ונקדש בכבדי: וקדשתי את-אהל מועד ואת-המזבח ואת-אהרן ואת-בניו אקדש לכהן לי: ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לא-לוקים: וידעו כי אני ה' א-לוקיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני ה' א-לוקיהם."

כלומר, המזבח, ובאופן מיוחד כשמוקרב עליו קורבן, הוא הבסיס לנוכחותו של הקב"ה במשכן, שם הוא נפגש ("נועד") עם ישראל ובכך הוא "שוכן בתוכם". הפסוק הראשון מבהיר שהקשר בין הקרבן לבין **"ונועדתי"** הוא בזה שמדובר כאן ב"עלת תמיד" המוקרבת ב"פתח אהל-מועד לפני ה' אשר **אועד** לכם (לשון רבים) שמה לדבר אליך (ביחיד, כלומר משה) שם".

על פי זה מסביר הרב ביק את המילה "תמיד". כפי שאנו יודעים, קרבן התמיד מוקרב כל יום ויום פעמיים, בוקר ובין הערביים. הפרשנים מסבירים שהכוונה במילה "תמיד" היא "יומיומי". כלומר, באופן מעשי התמיד עולה על המזבח פעמיים ביום, אך הקרבות אלו מהוות

בספר שמות חשובה 'העשייה' על המזבח, שכן עשייה זו **שעל גביו** היא השלמת הציווי (כ"ז, א) "ועשית את המזבח". בספר במדבר, לעומת זאת, לא נזכר המזבח כלל בפרשה זו, ובמקום זאת מודגש בפתחתה של הפרשה - ועוד שלוש פעמים במהלכה - שעולת התמיד הזאת, על מנחתה ונסכה, היא **קרבן לה'** העשוי לריח ניחוח (בספר שמות נזכר דבר זה רק פעם אחת, בפסוק מא).

ההבדל בין המטרות השונות הללו של הופעתה של פרשת עולת התמיד בכל אחד משני החומשים מתבלט גם בפסוקים הבאים:

שמות: עלת תמיד... פתח אהל מועד לפני ה'

במדבר: עלת תמיד... לריח ניחוח אשה לה'

בספר שמות חשוב לציין את **מיקומה** של עולת התמיד - על המזבח העומד בפתח אוהל מועד לפני ה' - "אשר אועד לכם שמה". בכך מתקשרים הקרבן והמזבח אל כלל המשכן ואל תכליתו כמקום ההיוועדות של ה' עם משה. בספר במדבר, לעומת זאת, אין זכר למקום ההקרבה ולא לתכליתה, הקשורה בתכלית הקמת המשכן, ובמקום אלה באה ההדגשה (בשנית) כי עולת התמיד היא בכלל "קרבני לחמי לאשי, ריח ניחוח".

כמו כן למרות שזהו אותו קרבן עצמו, הרי שבכל חומש הוא ממלא תכלית אחרת, בהתאמה להקשר הנידון באותו חומש. לפיכך רומז כל חומש גם למטרה המודגשת בחברו:

שמות: עלת תמיד **לדרתיכם**...

במדבר: עלת תמיד **העשיה בהר סיני**...

אף שבספר שמות מוקרבת עולת התמיד כנגד מקום ההיוועדות של ה' עם משה, ותפקיד זה נועד לה אפוא רק בדור זה, שבו יהא המשך נתינתה של התורה למשה באוהל מועד, מדגישה הפרשה כי עולת התמיד היא 'לדורותיכם' - שהרי יש לה תפקיד נוסף, כחלק ממערכת הקרבנות לה' שזמנם קבוע - 'תמידים ומוספים'. ומאידך מזכירה פרשת התמיד בספר במדבר כי עולת התמיד, המשמשת תשתית לכל שאר הקרבנות שיש להם מועד קבוע - קרבנות המוסף - היא העולה 'העשויה בהר סיני' כחלק מעשיית המזבח וכחלק מן ההיוועדות של ה' אל משה שהייתה במשכן.

ההפרדה של הציווי על מזבח העולה ועל עולת התמיד ע"י בגדי הכהונה

אך עדיין נשאלת השאלה מדוע הפרדה התורה בין הציווי על מזבח העולה ובין הציווי על קרבן התמיד. לשאלה זו מציע הרב ביק את ההסבר הבא:

כפי שראינו הפסוקים הפותחים את תרומה מקבילים לפסוקים המסיימים את תצווה: "ושכנתי בתוכם", ופסוקים אלו יוצרים מסגרת האוגדת בתוכה את שתי הפרשות. לפיכך אומר הרב ביק יש לומר, שהכשרת הכהנים שמופיעה בפרשת תצווה, איננה נושא עצמאי הקשור רק לתפקודו העתידי של המשכן, אלא זהו חלק אינטגרלי מבניית המשכן. בניסוח הלכתי ניתן לומר, שהכהנים הם 'כלי מקדש' - הם עצמם כלים של המקדש ומהווים חלק ממבנהו הכללי. רעיון זה בולט במיוחד

כחלק מחיינו, לבין קדושה "יום-כיפורית", מיוחדת – נוכחות א-לקית לא קבועה ובלתי שגרתית. בפרשתנו מדגישה התורה שהקב"ה נפגש עם כלל ישראל באהל מועד, אפילו שהוא מדבר רק עם משה. בפרשת שמיני, מודגשת דווקא הסכנה שבמפגש עם הקב"ה ללא תנאים מיוחדים – בני אהרן נהרגים על כך שהם הקריבו אש זרה.

לאור הדברים, מסביר הרב ביק את היחס בין פרשתנו לבין ציווי התמיד שבפרשת פנחס. בפרשת פנחס לא מתארת התורה את המשכן כמקום מפגש בין ישראל ונוכחות השכינה. למעשה, המשכן כלל לא מוזכר שם. הרעיון של "עלת תמיד" מופיע שם במשמעות שונה במקצת. התמיד מוצג בפרשת פנחס כחלק מתמונה כוללת יותר של המוספים המובאים בכל מועד ומועד. **כלומר המוקד שם אינו במפגש עם הקב"ה, אלא דווקא בעבודתו.** לכן, כבר בתחילת הפרשה הקרבנות מתוארים כ"ריח ניחוח" וכ"אשה לה": "... את-קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו" (ב) - הדגש הוא על עבודת ה'. אנו מצוים להקריב את קרבנו, את ריח ניחוחו, בזמנים המתאימים. התמיד לא בא לבטא כאן את אופיו של המזבח, אלא אופיו של היהודי, כמי שנמצא במצב תמידי של עבודת ה'. לפיכך אומר הפסוק: "עלת תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחוח אשה לה". אם היהודי הופך את עצמו לעבד תמידי של הקב"ה, הוא מחזיר את עצמו לא לאהל מועד- מקום ההתייחדות המיוחדת- אלא להר סיני, המקום בו קיבלו היהודים את חוקי ה'. באמצעות הקרבנות, הופך המאורע הבודד והרגעי של מעמד הר סיני, לתמידי וקבוע.

קיום קבוע ומתמיד במזבח, ובאמצעותם נהפך המזבח לבסיס לעבודת ה'. המזבח שבמשכן מוגדר כמזבח שיש עליו מציאות "תמידית" של הקרבה. מאחר וכוונת נוכחותו של הקב"ה בתוך ישראל היא להשכיח שכינתו בתוכם באופן קבוע (הוא שוכן בתוכם, לא רק מבקר שם מדי פעם), ומאחר והמזבח הוא הבסיס לנוכחות זו, על המזבח לבטא מציאות של קישור תמידי בין הקב"ה וכנסת ישראל.

תמיד והיום השמיני

בנוסף להקבלה בין הפסוקים שבפרשתנו לפסוקים שבפרשת פנחס, מקבילים הפסוקים גם לפרשה המתארת את הבצוע של ימי המילואים בפועל, לאחר בניית המשכן. תיאור זה מצוי בחלקה השני של פרשת 'צו', אך פרשת קרבן התמיד כלל לא מופיעה שם! במקום זה אנו מוצאים שם עבודה מפורטת שנעשתה ביום השמיני למילואים (פרשת שמיני) שאין לה קשר כלל לקרבן התמיד.

התשובה של הרב ביק והרב וקסמן לשאלה זו מתבססת על ההשפעה השלילית של חטא העגל על השראת השכינה בישראל. פרשתנו מתארת את המציאות האידיאלית שהיתה אמורה להתרחש, אלא שהחטא קלקל. הטקסים של אותו יום השמיני דומים מאוד להלכות יום כיפור. על אף שהמשכן נבנה כפי שצווה משה, נוכחות הקב"ה לא ממלאת אותו בגלל החטא, ויש לנקוט בצעדי היטהרות מיוחדים בשביל לכפר. זוהי המשמעות של עבודת היום השמיני למילואים. ההבדל בין המציאות השונות איננו רק טכני, זהו בעצם ההבדל בין "תמיד" - נוכחות יומיומית של הקב"ה